

valget foreslået en tilfyneladende ganske anden Bei, og maaskee denne er bedre. I den af disse Medlemmer foreslaaede Redaction af § 9 hedder det nemlig, at Gaarden taxeres til dens virkelige Værdie som fri Eiendom i Handel og Wandel, med Fradrag af den Formindsfelse i Værdien, som maa antages at flyde af alle de særegne Indskrænkninger, som Bestielsen af Fæstegods er underkastet. Altsaa, her skulde vi have Nøglen ved Henvisning til „alle de særlige Indskrænkninger, som Bestielsen af Fæstegods er underkastet“. Jeg maa, inden jeg gaaer videre, tillade mig den Bemærkning, at, hvis vi ikke ville lade det beroe ved Ordflangen, men ville søge at klare de Ansuelser, som ligge til Grund for Ordene, saa troer jeg virkelig, at ogsaa dette Moment, i alt Fald for en væsentlig Deel, gaaer ind under de forhen omtalte; det turde nemlig, naar man nærmere betragter det, tildeels opløse sig i det Hensyn til mulige Lovforandringer, som jeg før berørte, og tildeels i Billighedens og Humanitetshensyn, hvorom jeg i dette Dieblik talte. Forfaavidt det imidlertid ikke maatte gaae ind under hine andre Momenter, maa der vel nærmest være sigtet til, hvad der ofte her i Salen er blevet betegnet ved Ordene: „Fæstegodssets Værdie som Fæstegods“. Men, hvad forstaaes herved? For det Første maa jeg bemærke, at Godsforholdet ikke er saaledes stabiliseret, at man retfærdigen kunde blive staaende ved den ringere Værdie, Fæstegodsset skulde have som Fæstegods; tvertimod er det jo uomtvisteligt, at det staaer i Eierenes Magt at løse dette Forhold, idet han kan bortfælgge den enkelte Fæstegaard fra Godsset. Men dertil kommer, at den ærede Ordfører uden Tvivl har fuldkommen Ret i, at de særlige Indskrænkninger, som hvile paa Fæstegodsset, væsentligen allerede komme Fæsterne tilgode gennem Fæsteretten, som efter Lovudkastets § 10 særskilt skulde godtgøres. Det er aabenbart, at den ærede Ordfører deri har Ret; og jeg skal kun tilføie, at det jo netop er i Kraft af denne Fæsteret, at Fæsterne nu skulde kunne træde op og forlange sig Fæstefædet overdraget til Eiendom. Værdien af Fæstegodsset som saadant turde iøvrigt omtrent falde sammen med den saakaldte Indtægtsværdie

af Fæstegodsset, hvortil der ligeledes under Forhandlingerne, navnlig af flere Rigsdagsmænd fra Holbek Amt, ofte er blevet henvisst som den formeentligen ene rette Maalestof for Værdelagssummen for Gaardene ved deres tvungne Afhændelse til Fæsterne. Men det sees let, at, hvis man vilde ind paa „Indtægtsværdien“, maatte man i alt Fald være gaaet en ganske anden Bei end den, der i Lovudkastet er foreslået, idet Paragraphen netop lægger Gaardens virkelige Værdie i Handel og Wandel til Grund. Altsaa have vi, selv efter det her omhandlede Forslag, med Salgsværdien og ikke med Indtægtsværdien at gjøre. Men, er det maaskee Salgsværdien af det samlede Gods, hvorpaa det kommer an? Paa ingen Maade, da det jo netop, som nylig antydet, staaer til Godsseieren, at løse Baandet mellem den enkelte Fæstegaard og det samlede Gods, hvortil endnu kommer, at de ærede Medlemmer af Udvalget, som have stillet det omhandlede Forslag, jo heller ikke have støttet den af dem foreslaaede Regel for Taxationen herpaa, men derimod paa Salgsværdien af den enkelte Gaard, hvorom der er Spørgsmaal, og det Fæstebaand, som knytter sig til denne Salgsværdie, er da aabenbart ikke andet end Fæstebaandet efter Placaten af 7de Juni 1806, hvilket efter Salget vedbliver at paa hvile Gaarden. Det er saaledes kun dette, det saakaldte svagere Fæstebaand, hvorom der med Føie kan være Tale ved Anvendelsen af Lovforslaget § 9, og det synes klart, at den meget omtalte Forskjel mellem det stærkere og det svagere Fæstebaand her ikke egner sig til at lægges til Grund. Det var dette Sted, hvortil jeg i mit forrige Foredrag stegte, da jeg sagde, at jeg senere vilde komme tilbage paa den omhandlede Forskjel mellem de 2de Modificationer af Fæstevangen. Det er en Forskjel, som har sin Betydning med Hensyn til Panterrettighederne og med Hensyn til Registerne over Skjodes og Panteprocollerne, foruden at den ogsaa havde sin Betydning ved Reglerne for Valgretten og Valgbarheden til Provindsialstænderne; men at ville lægge den til Grund i en Lov om Fæsteforholdets tvungne Afløsning, kan efter Alt, hvad jeg har tilladt mig at bemærke, vist